

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1973

BRNO 1974

Šest z nich jsme mohli určit jako typické pece obdélníkového tvaru se zaoblenými rohy. Podlahu měly sestavenou z říčních křemičitých valounů, spojených výmazem. Přesné analogie k nim nacházíme na současném sídlišti v Kravařích — Koutech (J. Král 1962). Nejzávažnější materiál poskytl rozsáhlý zahlobený objekt, sledovaný při kraji mazanícovým pruhem. V jeho zásypu ležela souvislá vrstva říčních valounů (podlaha?). Získali jsme z něj skleněný korál, zlomky železných předmětů, přeslen a keramiku. V početném střepovém materiálu je zastoupena šedá, černá a růžová ostře profilovaná na kruhu robená keramika, řídce zdobená vleštováním nebo rytím (mřížka, vlnice). Rovněž úlomky velkých zásobnic s okružím a v ruce volně hnětených nádob převážně hrncovitých tvarů jen ojediněle nesou rytou vícenásobnou vlnici.

V druhé pískovně, nacházející se cca 300 m severovýchodním směrem od první, jsme prozkoumali 3 rozsáhlé jámy. Pouze v jedné z nich se nám podařilo vyzvednout zlomek mísy na nožce (?) se sekanou hranou. Uvedený nález nám dovoluje synchronizovat zjištěné objekty s nálezem V. Šikulové (1971) z těže pískovny, a to zejména se starším zásypovým horizontem velkého hliníku. Na základě autorčiny charakteristiky můžeme zřejmě datovat uvedený horizont do období otické skupiny, a to zejména do té fáze, v níž se projevují potiské vlivy (vaničky) — (Kozłowski 1972).

Literatura:

- Kozłowski, J. K., 1972: Wielokulturowe stanowisko eneolityczne w Raciborzu — Ocicach w świetle badań w latach 1960—1962; Rocznik Muzeum górnośląskiego w Bytomiu 10/72; 77—193.
Král, J., 1958: Zpráva o drobných zachraňovacích akcích expositury v Opavě. PV 1958 Brno, 104.
Král, J., 1962: Sídlíště volutové kultury a z mladšího období římského císařství v Kravařích — Koutech, PV 1971, 73.
Nosek, S., 1967: Kultura amfór kulistých w Polsce, Wrocław.
Šikulová, V., 1971: Záchrané výzkumy v pískovnách ve Vávrovicích — Palhanci (okr. Opava), PV 1970 Brno, 75—76.

Bergungsaktion in Vávrovice — Palhanec (Bez. Opava). In der Sandgrube „U Kříže“ barg im Herbst 1973 J. Dvořák, Mitarbeiter der Expositur in Opava 10 gestörte prähistorische Objekte. Aufgrund des gefundenen Materiales gehört das eine in den Zeitabschnitt der Kugelamphorenkultur, eines in den Abschnitt der mittleren Latènezeit, sieben können wir in die Neige des IV. und in die erste Hälfte des V. Jahrhunderts datieren und kulturell mit der sog. Guttentaggruppe verbinden und eines gehört in das X.—XI. Jahrhundert.

NOVÉ NÁLEZY Z HAVŘIC (okr. Uherské Hradiště)

JIŘÍ PAVELČÍK, AŮ ČSAV Brno

Při hluboké orbě na známé lokalitě Havřice — Nad stavem byly narušeny objekty z období lineární keramiky, železovského typu, zvoncovitých pohárů, popelnicových polí a římského impéria, z nichž se podařilo zachránit zejména keramické zlomky.

Neue Funde aus Havřice (Bez. Uherské Hradiště). Auf der bekannten Lokalität Havřice „Nad stavem“ wurden bei der Ackerung Objekte der Linearbandkeramik, des Železovce Types, der Glockenbecherkultur, der Urnenfelderkultur und aus der Zeit des römischen Imperiums gestört.

VÝSLEDKY DOSAVADNÍHO VÝZKUMU NA LOKALITĚ HABROVANY

(okr. Vyškov)

JIŘÍ KOTAS, UJEP Brno

Stejně jako v roce 1971 pokračoval autor i v letech 1972—73 v průzkumu lokality Habrovany — u zámku. Ke dříve publikovaným nálezům pozdně lengyelské, velatické, horákovské a slovan-
ské keramiky¹ byly získány jednak povrchovým sběrem, jednak výkopem dvou zjištěných kulturních jam četné další stopy pravěkého osídlení, dokreslující archeologický charakter lokality.

K nejstarším nálezům, získaným povrchovým sběrem, patří fragment silně patinované (snad gravettské) čepele s výrazným bulbem, přelomené v terminální části. Její stáří však není zcela zaručeno, neboť je patinována pouze na dorsální straně a není vyloučeno, že jde o artefakt mladší, resp. reutilizovaný.

Mezi zajímavé povrchové nálezy patří dále plochá lichoběžníková sekyrka z amfibolitu s asymetrickým ostřím (makroskopické určení P. Čížka, studenta PF UJEP Brno), náležející pravděpodobně k lengyelskému osídlení lokality. Toto osídlení je také zajímavě dokumentováno obsahem jedné z prozkoumaných kulturních jam. Jde o jámu blíže neurčeného tvaru a neznámé hloubky (prokopána za nepřítomnosti autora), obsahující časově jednotný materiál nejmladší fáze lengyelské kultury, reprezentovaný fragmenty široce rozevřených mís s elipsovitými pupíky a fragmenty mís na nožce. Červenohnědý materiál je silně promísen drobnými kaménky a nebyly zachyceny žádné stopy malby. Do obsahu jámy však náleží také střep ze dna, s přilnutou tmavžhnědou krustou (snad stopa přípravy barviva).

Druhá prokopaná jáma měla kónický tvar a hloubku asi 180 cm od původního povrchu, dobře odlišitelného v profilu výkopu. Byla porušena výkopem vodovodního potrubí a zbytek (cca 50 % obsahu) tvořila pouze atypická keramika a zlomky kostí. V horní třetině jámy byl nalezen atypický zlomek kamenné čepele s trojúhelníkovým leskem v terminální části. Další štípaný nástroj byl nalezen v bezprostřední blízkosti jámy. O kulturní příslušnosti této jámy se nedá říci nic bližšího, její tvar by však mohl rámcově zapadat do únětické kultury.

K časově neurčitelným povrchovým nálezům patří dále přelomená neretušovaná a nepatinovaná radiolaritová čepel.

Velatická keramika byla neobyčejně rozhojněna povrchovými nálezy v roce 1973. Jedná se o zlomky amfor, šálků a velatických misek.

Horákovská keramika byla zastoupena tvary, nalezenými a publikovanými již v roce 1971.

Sběrem byla též získána bohatší kolekce staroslovanské keramiky. Obsahuje četné zlomky výdutí, okrajů a dna nádob. Střepy jsou zdobeny typickou staroslovanskou vlnicí blučinského a pomoravského typu. Tyto nálezy, svědčící o staroslovanském vesnickém osídlení na ploše asi 30 000 až 40 000 m², jsou podrobně zpracovány v samostatném příspěvku².

Nejdůležitějším zjištěním dosavadního výzkumu je potvrzení existence nejmladší fáze kultury s moravskou malovanou keramikou v oblasti s velmi starým horizontem kultury nálevkovitých pohárů. (Luleč).

Případný výzkum by tak mohl vnést částečné světlo do celoevropské problematiky původu kultury nálevkovitých pohárů, případně sledovat lokální varianty tohoto vývoje.

Lokalita je autorem průběžně sledována a členové studentského vědeckého kroužku posluchačů prehistorie FF UJEP v Brně připravují rozsáhlejší sondáž, která by měla částečně odpovědět na některé výše uvedené problémy.

P o z n á m k y :

¹ J. Kotas, Nově objevené pravěké sídliště v Habrovanech, okr. Vyškov, PV AÚ CSAV Brno, 1971, 131, tab. 110.

² též, Staroslovanská keramika z Habrován, okr. Vyškov, v rukopise.

Die Ergebnisse der bisherigen Grabung auf der Lokalität Habrovany (Bez. Vyškov). Bei der fortsetzenden Ausgrabung der prähistorischen Lokalität bei dem Schlosse in Habrovany gewann man weitere Spuren einer prähistorischen Besiedlung aus der älteren Steinzeit (?), aus dem Neolithikum, der jüngeren Bronzezeit, Hallstattzeit und aus dem altslawischen Zeitabschnitt. Die Lokalität wird im Zusammenhang mit der Entdeckung der jüngsten Phase der Kultur mit mährischer bemalter Keramik untersucht werden.

PRAVĚKÉ NÁLEZY Z MIROSLAVI

(o k r. Z n o j m o)

J I Ř Í K O T A S, U J E P B r n o

Při stavebních úpravách v prostoru národního podniku Fruta v Miroslavi byly zjištěny stopy několikrát osídlení. Autorovi se podařilo získat bez nálezových okolností střep lineární keramiky světle šedé barvy. Materiál je promísen slídou. Výzdoba je tvořena dvěma hluboce rytými čarami, tvořícími jednoduchou volutu. Dále byl získán zlomek masivního keramického přelenu (jevišovická kultura?), dva zlomky okřínu z mladší doby bronzové, zlomek podolské amfory a část pozdně halštatské misky (stupeň Jaroměřice—Střelice).

Prähistorische Funde aus Miroslav (Bez. Znojmo). In Miroslav fand man Spuren einer prähistorischen Besiedlung aus dem Zeitabschnitt der Linearbandkeramik, Trichterbecherkultur, Jevišovicer Kultur, aus der späten Bronze- und späten Hallstattzeit.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1973

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Akademik Josef Poulik

Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový

Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby: Doc. dr. B. Klíma, A. Životská, L. Trávníčková, M. Bálek

Na titulním listě: bronzový náramek lužické kultury z Býkovic

Tiskem: TISK, národní podnik, Brno, provozovna 54, Gottwaldova 21

Evidenční číslo: ÚVTE1-73332

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejné